

Política, antropologia, literatura

JOAN FRANCESC
MIRA

Això era una llarga entrevista que em feien Gemma Costa, Júlia Morros i Júlia Pagès, estudiants del Grau d'Antropologia Social i Cultural a la UAB, dirigides per Montserrat Clua, i dic el nom de les entrevistadores perquè van ser extremadament intel·ligents i agradables. L'han publicat no fa gaire en la revista *Perifèries*, núm. 20, del juny del 2015. Sovint, en entrevistes com aquesta, que poden durar hores i arriben a tocar matèries molt diverses, l'entrevistat ha de respondre preguntes insòlites o inesperades. I llavors, més val fer-ho amb una mica d'humor i d'ironia. Com ara quan volien saber quina relació tenia l'antropologia amb la meua "carrera política" i la producció literària. I jo aprofitava per fer-hi algunes consideracions incidentals: "En la meua carrera política... en la meua inexistent carrera política m'ha tocat donar la cara un parell de vegades per opcions totalment suïcides, per petits partits d'esquerra nacional. Quan em vaig presentar en algun lloc era perquè em deien: "Ei tu, posa-hi la cara", però eren coses purament suïcides i, per tant, no tenen més importància. No, no hi he trobat mai cap relació. Si de cas... en allò que en podríem dir carrera –per dir-ho d'alguna manera– literària, potser a l'hora d'escriure sobre determinats passatges o escenes en alguna de les meues novel·les, la capacitat d'observació, de relació i de penetració que tens per l'experiència directa i també per les lectures com a antropòleg sí que et dona una certa capacitat de percepció. Percepció de les escenes, de les persones, de les relacions, etc., que la pots trans-

metre al camp de la literatura. Jo tinc algun paper escrit d'algun *congresillo*... Com a mínim un parell de treballs sobre el tema de la relació entre l'antropologia i la literatura. De fet, hi ha qui diu: "Com es nota que eres antropòleg". Si tu no ho sapigueres, no ho notaries! [*riu*] En tot cas ho note jo. El lector que no ho sap, si no té cap notícia del que jo he fet en el camp de l'antropologia, no se li acudiria pensar de relacionar-ho. És una certa capacitat que vas desenrollant. Ara, també Nostre Senyor, per la divina providència o per l'esperit absolut de Hegel, t'ha d'haver donat unes certes qualitats, perquè si no les tens és inútil per molt que t'hi encaparres. Jo, per exemple, podria estudiar música, anar al conservatori, i no hi hauria res a fer. "És que jo vull ser cantant d'òpera". "Mire, vostè, Nostre Senyor no l'ha triat per aquest camí [*riu*]" .
Supose que l'aire col·loquial de la transcripció no interfereix en el sentit de

les respostes. Com quan vaig continuar, molt heterodoxament, afegint que això també s'aplica a l'ofici d'antropòleg: "L'antropologia té aquesta part d'ingredient personal, que és una ciència però també és un art. I el que val, val, i el que no, no val. El que val potser que no ho aprofita, però si el que no val intenta aprofitar-ho... no se'n surt. És el mateix que si algú volguera ser cantant. No podria. Per molta vocació que tingues, si no tens oïda i no tens veu, no podràs. Doncs n'hi ha més d'un que es pensa que és antropòleg i es posa a treballar i... *tio*, no ho has entès perquè no serveixes! I és així. No, no, no és broma. S'ha de servir per a alguna cosa, per a la pintura, per a la literatura, per a la poesia, per al que siga. Jo, per exemple, els versos que faria serien dolentíssims. Jo no puc ser poeta. Puc ser discretament un bon narrador, però poeta, no podria. Són coses que no sé com fer-les. Això pareix una collonada, una barbaritat, però és real. Determinades activitats requereixen unes determinades qualitats. I si tu les treballes, les aprofites, les explotes i les cultives, això donarà fruit. Però si no les tens, no. El mal, pense ara rellegant aquestes ratlles de llenguatge imprecís, és que a una gran part dels escriptors, i dels polítics, algú els hauria d'haver dit a temps: "Mira, fill meu, no serveixes." I ens hauríem estalviat molta pèrdua de temps, i més d'un disgust i d'una decepció.

PS. Escrit aquest paper, m'arriba la notícia de la mort de Rafael Chirbes. Era, no en tinc cap dubte, el millor novel·lista valencià en llengua espanyola. Un valencià de la Vall de Tavernes i de Beniarbeig, i un escriptor més gran i més sòlid que cap dels "valencians de Madrid". Em queda la tristor profunda de no haver-hi tingut –potser per culpa meua– el tracte personal que més d'una vegada hauria desitjat.

«S'HA DE SERVIR PER A ALGUNA COSA, PER A LA PINTURA, PER A LA LITERATURA, PER A LA POESIA, PER AL QUE SIGA. JO, PER EXEMPLE, ELS VERSOS QUE FARIA SERIEN DOLENTÍSSIMS. JO NO PUC SER POETA. PUC SER DISCRETAMENT UN BON NARRADOR, PERÒ POETA, NO PODRIA. SÓN COSES QUE NO SÉ COM FER-LES. AIXÒ PAREIX UNA COLLONADA, UNA BARBARITAT, PERÒ ÉS REAL.»